

Munificentissimus Deus

Pius XII

**CONSTITUCIÓ APOSTÒLICA
DEL NOSTRE SANTÍSSIM SENYOR
PIUS
PER LA DIVINA PROVIDÈNCIA
PAPA PIUS XII
EN LA QUAL
ES DEFINEIX COM A DOGMA DE FE
QUE LA MARE DE DÉU
FOU ASSUMPTA EN COS I ÀNIMA
A LA GLÒRIA CELESTE**

Retrat del papa Pius XII, de Robert Schiess (1896-1956), conservat a l'abadia de Santa Maria dels Ermitans, d'Einsiedeln (Suïssa). Fotografia d'Andreas Faessler (CC)

1 novembre 1950

1. Déu munificentíssim, que tot ho pot i els plans providents del qual estan fets amb saviesa i amor, compensa en els seus inescrutables designis, tant en la vida dels pobles com en la dels individus, els dolors i les alegries perquè, per camins diversos i de diverses maneres, tot cooperi en bé d'aquells que l'estimen (cf. Rm 8, 28).

2. El nostre pontificat, de la mateixa manera que l'edat present, està oprimat per grans cures, preocupacions i angoixes, per les gravíssimes calamitats actuals i l'aberració de la veritat i de la virtut; però ens és de gran consol veure que, mentre la fe catòlica es manifesta en públic cada vegada més activa, s'encén cada dia més la devoció cap a

la Verge Mare de Déu i gairebé a tot arreu és estímulo i auspici d'una vida millor i més santa, d'on resulta que, mentre la santíssima Verge compleix amorosíssimament les funcions de mare cap als redimits per la sang de Crist, la ment i el cor dels fills s'estimulen a una més amorosa contemplació dels seus privilegis.

3. En efecte, Déu, que des de tota l'eternitat mira la Mare de Déu amb particular i pleníssima complaença, «quan va venir la plenitud dels temps» (Ga 4, 4) va executar els plans de la seva providència de tal manera que resplendeixen en perfecta harmonia els privilegis i les prerrogatives que amb suma liberalitat li havia concedit. I si aquesta suma liberalitat i plena harmonia de gràcia va ser sempre reconeguda, i cada vegada millor penetrada per l'Església en el curs dels segles, en el nostre temps ha estat exposat a més llum el privilegi de l'Assumpció corporal al cel de la Verge Mare de Déu, Maria.

4. Aquest privilegi va resplendir amb fulgor nou des que el nostre predecessor, Pius IX, d'immortal memòria, va definir solemnement el dogma de la Immaculada Concepció de l'augusta Mare de Déu. Aquests dos privilegis estan, en efecte, estretament units entre si. Crist, amb la seva mort, va vèncer la mort i el pecat; i sobre l'un i sobre l'altra reporta també la victòria en virtut de Crist tot aquell que ha estat regenerat sobrenaturalment pel baptisme. Però per llei general, Déu no vol concedir als justos l'efecte ple d'aquesta victòria sobre la mort, quan hagi arribat la fi dels temps. Per això, també els cossos dels justos es dissolen després de la mort i només en l'últim dia cadascun tornarà a unir-se amb la seva pròpia ànima gloriosa.

5. Però d'aquesta llei general Déu va voler que fos exempta la benaurada Verge Maria. Ella, per privilegi del tot singular, vencé el pecat amb la seva

Pintura central del retaule de l'Assumpció que pertany a l'església de Sant Joan Baptista, de Muro, de Francesc Herrera i Ferragut (m. 1778). © Fotografia de G. Carrió

concepció immaculada; per això no va estar subjecta a la llei de romandre en la corrupció del sepulcre ni haver d'esperar la redempció del seu cos fins a la fi del món.

6. Per això, quan va ser solemnement definit que la Verge Mare de Déu, Maria, estava immune de la taca hereditària de la seva concepció, els fidels s'ompliren d'una esperança més viva que al més aviat possible fos definit pel magisteri suprem de l'Església el dogma de l'Assumpció corporal al cel de Maria Verge.

7. Efectivament, es va veure que no just els fidels particulars, sinó els representants de nacions o de províncies eclesiàstiques, i encara no pocs pares del Concili Vaticà, van demanar amb vives instàncies a la Seu Apostòlica aquesta definició.

Innombrables peticions

8. Després, aquestes peticions i vots no només no van disminuir, sinó que van augmentar de dia en dia en nombre i insistència. En efecte, amb aquesta finalitat van ser promogudes creuades d'oracions; molts i eximis teòlegs van intensificar els seus estudis sobre aquest tema, ja en privat, ja en els públics ateneus eclesiàstics i en les altres escoles destinades a l'ensenyament de les sagrades disciplines; en moltes parts de l'orbe catòlic es van celebrar congressos marians, tant nacionals com internacionals. Tots aquests estudis i investigacions van posar més en relleu que en el dipòsit de la fe confiat a l'Església estava continguda també l'Assumpció de Maria Verge al cel, i generalment van seguir a això peticions en què es demanava instantment aquesta Seu Apostòlica que aquesta veritat fos solemnement definida.

9. En aquesta piadosa competició, els fidels van estar admirablement units amb els seus pastors, els quals, en número veritablement impressionant, van adreçar peticions semblants a aquesta càtedra de sant Pere. Per això, quan ens van elevar al tron del summe pontificat, ja s'havien presentat a aquesta Seu Apostòlica molts milers de tals súpliques d'arreu de la Terra i per persones de tota classe: pels nostres estimats fills els cardenals del Sagrat Col·legi, per venerables germans arquebisbes i bisbes de les diòcesis i de les parròquies.

10. Per això, mentre elevàvem a Déu pregàries ardents perquè infongués en la nostra ment la llum de l'Esperit Sant per decidir una causa tan important, vam donar ordres especials que s'iniciessin estudis més rigorosos

Pius XII, dins la seva argumentació a favor de l'Assumpció de Maria, subratlla com a base el dogma de la Immaculada Concepció, que definí el seu antecessor Pius IX el 1854. A la imatge, aquest pontífex segons una fotografia de 1864. (CC)

sobre aquest assumpte i, mentrestant, que es recollissin i ponderessin acuradament totes les peticions que, des del temps del nostre predecessor Pius IX, de felicitat memòria, fins als nostres dies, havien estat enviades a aquesta Seu Apostòlica a propòsit de l'Assumpció de la beatíssima Mare de Déu al cel.¹

Enquesta oficial

11. Però com que es tractava d'una cosa de tanta importància i gravetat, vam creure oportú demanar directament i de manera oficial a tots els venerables germans de l'Episcopat que ens exposessin obertament el seu pensament. Per això, l'1 de maig de 1946 els adreçàvem la carta *Deiparae Virginis Mariae*, en què

preguntàvem: «Si vosaltres, venerables germans, en la vostra exímia saviesa i prudència, creieu que l'Assumpció corporal de la beatíssima Verge es pot proposar i definir com a dogma de fe i si amb el vostre clergat i el vostre poble ho desitgeu».

12. I aquells que «l'Esperit Sant ha posat com a bisbes per regir l'Església de Déu» (Ac 20, 28) han donat a una i altra pregunta una resposta gairebé unànimement afirmativa. Aquest «consentiment singular de l'Episcopat catòlic i dels fidels»,² en creure definible com a dogma de fe l'Assumpció corporal al cel de la Mare de Déu, presentant-nos l'ensenyament concorde del magisteri ordinari de l'Església i la fe concorde del poble cristià, per ell sostinguda i dirigida, va manifestar per si mateix de manera certa i infal·lible que tal privilegi és veritat revelada per Déu i continguda en aquell diví dipòsit que Crist va confiar a la seva Esposa perquè el custodiés fidelment i infal·liblement el declarés.³ El magisteri de l'Església, no certament per indústria purament humana, sinó per l'assistència de l'Esperit de Veritat (cf. Jn 14, 26), i per això compleix infal·liblement el seu mandat de conservar perennement pures i íntegres les veritats revelades i les transmet sense contaminacions, sense afegitons, sense disminucions. «En efecte, com ensenya el Concili Vaticà, als successors de Pere no va ser promès l'Esperit Sant perquè, per la seva revelació, manifestessin una nova doctrina, sinó perquè, amb la seva assistència, custodiessin inviolablement i expressessin amb fidelitat la revelació transmesa pels apòstols, és a dir, el dipòsit de la fe».⁴ Per això, del consentiment universal del magisteri ordinari de l'Església es dedueix un argument cert i segur per afirmar que l'Assumpció corporal de la benaurada Mare de Déu al cel —la qual, pel que fa a la glorificació celestial del cos virginal de l'augusta Mare de Déu, no podia ser coneguda per cap facultat humana amb les seves soles forces naturals— és veritat revelada

Gravat de Karl Benzinger (1873) que il·lustra el concili primer del Vaticà (1869-1870), que discutí, entre d'altres, el magisteri ordinari de l'Església catòlica; qüestió que quedà reflectida a la constitució 'De fide catholica'. És un dels fonaments a partir dels quals Pius XII promogué l'enquesta prèvia (1946) sobre l'Assumpció. (CC)

per Déu, i per això tots els fidels de l'Església han de creure amb fermesa i fidelitat. Perquè, com ensenya el mateix Concili Vaticà, «s'han de creure per fe divina i catòlica totes aquelles coses que estan contingudes en la paraula de Déu, escrites o transmises oralment, i que l'Església, o amb solemne judici o amb el seu ordinari i universal magisteri, proposa a la creença com revelades per Déu» (*De fide catholica*, cap. 3).

13. D'aquesta fe comuna de l'Església es van tenir des de l'antiguitat, al llarg dels segles, diversos testimonis, indicis i vestigis; i aquesta fe es va anar manifestant cada vegada amb més claredat.

Consentiment unànim

14. Els fidels, guiats i instruïts pels seus pastors, van aprendre també de la Sagrada Escriptura que la Verge Maria, durant la seva peregrinació terrenal, va portar una vida plena de preocupacions, angoixes i dolors; i que es va verificar el que el sant Simeó el Vell havia predit: que una espasa agudíssima li traspassaria el cor al peu de la creu del seu Fill diví, el nostre Redemptor. Igualment no van trobar dificultat a admetre que Maria morís de la mateixa manera que el seu Unigènit. Però això no els va impedir creure i professar obertament que no va estar subjecta a la corrupció en el sepulcre del seu cos sagrat i que no va ser reduïda a putrefacció i cendres l'august tabernacle del Verb diví. Així, il·luminats per la gràcia divina i impulsats per l'amor cap a aquella que és Mare de Déu i Mare nostra dolcíssima, han contemplat amb llum cada vegada més clara l'harmonia meravellosa dels privilegis que Déu providentíssim va concedir a l'ànima sòcia del nostre Redemptor i que van arribar a una tal altíssima cúspide a la qual mai cap ésser creat, exceptuada la naturalesa humana de Jesucrist, havia arribat.

15. Aquesta mateixa fe la testifiquen clarament aquells innumbrables temples dedicats a Déu en honor de Maria Verge assumpta al cel i les sagrades imatges que s'hi exposen a la veneració dels fidels, les quals posen davant els ulls de tots aquest triomf singular de la benaventurada Verge. A més, ciutats, diòcesis i regions van ser posades sota el patrocini especial de la Mare de Déu assumpta al cel; de la mateixa manera, amb l'aprovació de l'Església, van sorgir instituts religiosos, que prenen nom de tal privilegi. No s'ha d'oblidar que en el rosari marià, recitació tan recomanada per aquesta Seu Apostòlica, es proposa a la meditació pietosa un misteri que, com tothom sap, tracta de l'Assumpció de la beatíssima Verge.

El 'Munificenssimus Deus' retreu per testimoni les nombroses esglésies de la cristiandat dedicades a la Mare de Déu assumpta. La Seu de Mallorca en podria ser un exemple. A la imatge, l'Assumpció de Maria representada en el coronament de la façana principal. L'estàtua exempta és obra de Lluís Font i Martorell, ca. 1884. © Fotografia de G. Carrió

16. Però de manera més esplèndida i universal aquesta fe dels sagrats pastors i dels fidels cristians es manifesta pel fet que des de l'antiguitat se celebra a Orient i a Occident una festa litúrgica solemne, de la qual els Sants Pares i doctors no van deixar mai de donar clarícia perquè, com és ben sabut, la sagrada litúrgia «sent també una professió de les veritats celestials, sotmesa al suprem magisteri de l'Església, pot sentir arguments i testimonis de no petit valor per determinar algun punt particular de la doctrina cristiana».⁵

El testimoni de la litúrgia

17. En els llibres litúrgics que contenen la festa, bé sigui de la Dormició, bé de l'Assumpció de la Mare de Déu, es tenen expressions en certa manera concordants en dir que quan la Verge Mare de

Déu va passar d'aquest exili, al seu cos sagrat, per disposició de la divina Providència, li van passar coses que corresponen a la seva dignitat de Mare del Verb encarnat i als altres privilegis que se li havien concedit.

Això s'afirma, per posar un exemple, en aquell sacramentari que el nostre predecessor Adrià I, de memòria immortal, va manar a l'emperador Carlemany. En aquest es llegeix, en efecte: «Digna de veneració és per a nos, oh Senyor!, la festivitat d'aquest dia en què la santa Mare de Déu va patir la mort temporal, però no va poder ser humiliada pels vincles de la mort aquella que va engendrar el teu Fill, nostre Senyor, encarnat en ella».⁶

18. El que aquí està indicat amb la sobrietat acostumada a la litúrgia romana, en els llibres de les altres antigues litúrgies, tant orientals com occidentals, s'expressa més difusament i amb més claredat. El sacramentari gal·licà, per exemple, defineix aquest privilegi de Maria, «inexplicable misteri, tant més admirable com més singular és entre els homes». I en la litúrgia bizantina s'associa repetidament l'Assumpció corporal de Maria no només amb la seva dignitat de Mare de Déu, sinó també amb els seus altres privilegis, especialment amb la seva maternitat virginal, preestablerta per un signi singular de la providència divina: «A tu, Déu, rei de l'univers, et va concedir coses que són sobre la natura; perquè així com en el part et va conservar verge, en el sepulcre va conservar incorrupte el teu cos i amb la divina translació el va glorificar».⁷

19. El fet que la Seu Apostòlica, hereva de l'ofici confiat al príncep dels apòstols de confirmar en la fe als germans (cf. Lc 22, 32), i amb la seva

El dogma cita la influència de Lleó IV (m. 855), que prescriví una vigília i una vuitada per a l'Assumpció. Seria el pontífex que apareix en una de les pintures murals del recinte subterrani de la basilica de Sant Climent, a Roma; precisament, en una composició que s'ha identificat com una Assumpció mariana, tot i que podria ser també una Ascensió de Crist. Fotografia de Rita1234 (CC)

autoritat fes cada vegada més solemne aquesta festa, estimula eficaçment els fidels a apreciar cada vegada més la grandesa d'aquest misteri. Així la festa de l'Assumpció, del lloc honorós que va tenir des del començament entre les altres celebracions marianes, va arribar de seguida als més solemnes de tot el cicle litúrgic. El nostre predecessor sant Sergi I, prescrivint la lletania o processó estacional per a les quatre festes marianes, enumera al

costat de la Nativitat, l'Anunciació, la Purificació i la Dormició de Maria (*Liber Pontificalis*). Després sant Lleó IV va voler afegir a la festa, que ja se celebrava sota el títol de l'Assumpció de la benaventurada Mare de Déu, una major solemnitat prescrivint la seva vigília i la seva vuitena, i en tal circumstància va voler participar personalment en la celebració enmig d'una gran multitud de fidels (*Liber Pontificalis*). A part que ja antigament aquesta festa estava precedida per l'obligació del dejuni, apareix clar el que testifica el nostre predecessor sant Nicolau I, quan parla dels principals dejunis «que la santa Església romana va rebre de l'antiguitat i observa encara».⁸

Exigència de la incorrupció

20. Però com que la litúrgia no crea la fe, sinó que la suposa, i d'aquesta en deriven com a fruits de l'arbre les pràctiques del culte, els Sants Pares i els grans doctors, en les homilies i en els discursos adreçats al poble en ocasió d'aquesta festa, no en van rebre com a font primera la doctrina, sinó que en van parlar com a cosa coneguda i admesa pels fidels; la van aclarir millor; en precisaren i n'aprofundiren el sentit i objecte, i declararen especialment el que amb freqüència els llibres litúrgics havien indicat només fugaçment. És a dir, que l'objecte de la festa no era solament la incorrupció del cos mort de la benaurada Mare de Déu, sinó també el triomf sobre la mort i la glorificació celestial a semblança del seu Unigènit.

21. Així sant Joan Damascè, que es distingeix entre tots com a testimoni eximi d'aquesta tradició, considerant l'Assumpció corporal de la Mare de Déu a la llum dels altres privilegis seus, exclama amb eloqüència vigorosa: «Calia que aquella que en el part havia conservat il·lesa la seva virginitat conservés també sense cap corrupció el seu cos després de la mort. Calia que aquella que havia portat al seu si el Creador fet infant, habités en els tabernacles divins. Calia que l'Esposa del Pare habités en els tàlems celestes. Calia que aquella que havia vist el seu Fill a la creu, rebent al cor aquella espasa de dolor de la qual havia estat immune en donar-lo a llum, el contemplés assegut a la dreta del Pare. Calia que la Mare de Déu posseís el

Diversos autors de l'alta edat mitjana defensen que fou Crist qui recuperà la Verge Maria del sepulcre i l'elevà al cel. D'aquesta lectura prové la representació de Jesús dins les assumpcions, sobretot medievals, sostenint l'ànima de la seva mare; en aquests casos, en forma d'infant. És el que es veu a aquesta taula conservada a l'església de Santa Eulàlia de les primeres dècades del segle XV. © Fotografia de G. Carrió

que correspon al fill i que fos honorada per totes les criatures com a mare i serventa de Déu».⁹

Afirmació d'aquesta doctrina

22. Aquestes expressions de sant Joan Damascè corresponen fidelment a aquelles d'altres que afirmen la mateixa doctrina. Efectivament, paraules no menys clares i precises es troben en els discursos que, en ocasió de la festa, van tenir altres pares anteriors o contemporanis. Així, per esmentar altres exemples, sant Germà de Constantinoble trobava que corresponia la incorrupció i l'assumpció al cel del cos de la Verge Mare de Déu no només a la seva divina maternitat, sinó també a l'especial santedat del seu cos virginal mateix: «Tu, com va ser escrit, apareixes “en bellesa” i el teu cos virginal és tot sant, tot cast, tot domicili de Déu; així també per això cal que sigui immune de resoldre's en pols; sinó que ha de ser transformat, quant humà, fins convertir-se en incorruptible; i ha de ser viu, gloriosíssim, incòlume i dotat de la plenitud de la vida».¹⁰ I un altre antic escriptor diu: «Com gloriosíssima Mare de Crist, el nostre Salvador i Déu, donador de la vida i de la immortalitat, i vivificada per ell, revestida de cos en una eterna

incorruptibilitat amb ell, que la va ressuscitar del sepulcre i la va portar amb si de manera que només ell coneix».¹¹

23. En estendre's i afirmar-se la festa litúrgica, els pastors de l'Església i els sagrats oradors, en nombre creixent, van creure un deure precisar obertament i amb claredat l'objecte de la festa i la seva estreta connexió amb les altres veritats revelades.

Els arguments teològics

24. Entre els teòlegs escolàstics no van faltar els qui, volent penetrar més endins en les veritats revelades i mostrar l'acord entre la raó teològica i la fe, van posar en relleu que aquest privilegi de l'Assumpció de Maria Verge concorda admirablement amb les veritats que ens són ensenyades per la Sagrada Escripura.

25. Partint d'aquest pressupòsit, van presentar, per il·lustrar aquest privilegi marià, diverses raons contingudes gairebé en germen en això: que Jesús ha volgut l'Assumpció de Maria al

El tractament reial per a la Mare de Déu —per exemple, reflectit a les coronacions en presència de la Santíssima Trinitat— neix de la presa en consideració de diferents cites bíbliques. Maria com a reina del cel és l'estadi culminant de la narració de l'Assumpció. A la imatge, un quadre de l'església de Sant Antoni de Pàdua, d'Artà. © Fotografia de M. À. Cabrer

cel per la seva pietat filial cap a ella. Opinaven que la força de tals arguments reposa sobre la dignitat incomparable de la maternitat divina i sobre totes aquelles altres dots que d'ella se segueixen: la seva santedat insigne, superior a la de tots els homes i de tots els àngels; l'íntima unió de Maria amb el seu Fill, i aquell amor summe que el Fill tenia vers la seva digníssima Mare.

26. Freqüentment, després es troben teòlegs i sagrats oradors que, sobre les petjades dels Sants Pares¹² per il·lustrar la seva fe en l'Assumpció, se serveixen amb una certa llibertat de fets i dites de la Sagrada Escripura. Així, per citar només alguns testimonis entre els més usats, n'hi ha que recorden les paraules del salmista: «Vine, oh Senyor!, al teu descans, tu i l'arca de la teva santificació» (Sl 132 –131–, 8), i veuen en l'arca de l'aliança, feta de fusta incorruptible i posada en el temple del Senyor, com una imatge del cos puríssim de Maria Verge, preservat de tota corrupció del sepulcre i elevat a tanta glòria al cel. Amb aquest mateix fi descriuen la reina que entra triomfalment al palau celeste i s'asseu a la dreta del Redemptor diví (Sl 45 –44–, 10; 14-16), el mateix que l'esposa dels cànctics, «que puja pel desert com una columna de fum de les aromes de mirra i d'encens» per ser

coronada (Ct 3, 6; cf. 4, 8; 6, 9). L'una i l'altra són proposades com a figures d'aquella reina i esposa celeste, que, amb el seu Espòs diví, va ser elevada al regne del cel.

Els doctors escolàstics

27. A més, els doctors escolàstics van veure indicada l'Assumpció de la Verge Mare de Déu no només en diverses figures de l'Antic Testament, sinó també en aquella senyora vestida de sol, que l'apòstol Joan va contemplar a l'illa de Patmos (Ap 12, 1 i seg.). De la mateixa manera, entre les dites del Nou Testament van considerar amb particular interès les paraules «Déu vos salve, Maria, plena de gràcia, el Senyor és amb vós, beneïda sou vós entre totes les dones» (Lc 1, 28), perquè veien en el misteri de l'Assumpció un complement de la plenitud de gràcia

concedida a la benaurada Verge i una benedicció singular, en oposició a la maledicció d'Eva.

28. Per això, a l'inici de la teologia escolàstica, el piadós Amadeu, bisbe de Lausana, afirma que la carn de Maria Verge va romandre incorrupta: «no

es pot creure, en efecte, que el seu cos veïés la corrupció», perquè realment es va reunir amb la seva ànima i juntament amb ella va ser embolicada en altíssima glòria a la cort celeste. «Era plena de gràcia i beneïda entre les dones» (Lc 1, 28). «Només ella va merèixer concebre el Déu veritable del Déu veritable, i el va parir verge, el va alletar verge, estrenyent-lo contra el seu pit, i li va prestar, en tot, els seus sants serveis i homenatges».¹³

De la baixa edat mitjana, no és d'estranyar l'atenció al franciscanisme, un moviment que s'interessà molt per la mariologia i, en especial, per la concepció immaculada de la Mare de Déu. A la imatge, sant Antoni de Pàdua, que parlà de la santificació del cos de Maria, segons la representació de 1692 de Giacinto Calandrucci per a l'església de Sant Antoni dels Portuguesos, a Roma. Fotografia de Lawrence OP (CC)

Testimoni de sant Antoni de Pàdua

29. Entre els sagrats escriptors que en aquest temps, servint-se de textos escripturístics o de semblança i analogia, van il·lustrar i van confirmar la piadosa creença de l'Assumpció, ocupa un lloc especial el doctor evangèlic sant Antoni de Pàdua. A la festa de l'Assumpció, comentant les paraules d'Isaïes «glorificaré el lloc dels meus peus» (Is 60, 13), va afirmar amb seguretat que el Redemptor diví ha glorificat de manera excelsa la seva Mare amadíssima, de la qual havia pres carn humana. «D'aquí es dedueix clarament, diu, que la benaurada Verge Maria va ser assumpta amb el cos que havia estat als peus del Senyor». Per això escriu el salmista: «Vine, oh Senyor!, al teu repòs, tu i l'arca de la teva santificació». Com Jesucrist, diu el sant, va ressorgir de la mort

vençuda i va pujar a la dreta del seu Pare, així «ressorgir també l'arca de la seva santificació, perquè en aquest dia la Verge Mare va ser assumpta al tàlem celeste».¹⁴

De sant Albert Magne

30. Quan a l'edat mitjana la teologia escolàstica va aconseguir la seva màxima esplendor, sant Albert Magne, després d'haver recollit, per provar aquesta veritat, diversos arguments fonamentats en la Sagrada Escripura, la tradició, la litúrgia i la raó teològica, conclou: «d'aquestes raons i autoritats i de moltes altres és clar que la beatíssima Mare de Déu va ser assumpta en cos i ànima per sobre dels cors dels àngels. I això ho creiem com absolutament veritable».¹⁵ I en un discurs tingut el dia de l'Anunciació de Maria, explicant aquestes paraules de la salutació de l'àngel «Déu vos salve, plena de gràcia...», el doctor universal compara la santíssima Verge amb Eva i diu expressament que va ser immune de la quàdruple maledicció a la qual Eva va estar subjecta.¹⁶

Doctrina de sant Tomàs

31. El doctor angèlic, seguint els vestigis del seu insigne mestre, tot i que no va tractar mai expressament la qüestió, però, sempre que ocasionalment en parla, sosté constantment amb l'Església que al costat de l'ànima va ser assumpte al cel també el cos de Maria.¹⁷

Sant Bonaventura, un altre membre de l'ordre franciscà assenyalat en el discurs, resulta clarivident quan reivindica la unió entre el cos i l'ànima per a la pujada al cel de la Mare de Déu. A la imatge, una talla de l'escultor Jaume Lluïa (1650-1707) de l'església dels Sagrats Cors, de Sóller. © Fotografia de G. Carrió

De sant Bonaventura

32. És del mateix parer, entre molts altres, el doctor seràfic, el qual sosté com absolutament cert que de la mateixa manera que Déu va preservar Maria santíssima de la violació del pudor i de la integritat virginal en la concepció i el part, així no va permetre que el seu cos es desfés en podridura i cendra.¹⁸ Interpretant i aplicant a la benaventurada Verge aquestes paraules de la Sagrada Escriptura «Qui és aquesta que puja del desert, plena de delícies, recolzada en el seu estimat?» (Ct 8, 5), raona així: «I d'aquí pot constar que és allà (a la ciutat celeste) corporalment... perquè, en efecte, la felicitat no seria plena si no fos en ella personalment, perquè la persona no és l'ànima, sinó el compost, i és clar que hi és segons el compost, és a dir, amb cos i ànima, o d'una altra manera no tindria un goig ple».¹⁹

L'escolàstica moderna

33. En l'escolàstica posterior, és a dir, al segle xv, sant Bernadí de Siena, resumint tot el que els teòlegs de l'edat mitjana havien dit i discutit a aquest propòsit, no es va limitar a recordar les consideracions principals ja proposades pels doctors precedents, sinó que en va afegir d'altres. És a dir, la semblança de la Mare divina amb el Fill diví, pel que fa a la noblesa i la dignitat de l'ànima i del cos —perquè no es pot pensar que la celeste reina estigui separada del rei del cel—, exigeix obertament que «Maria no ha de ser sinó on és Crist»;²⁰ a més és raonable i convenient que es trobin ja glorificats al cel l'ànima i el cos, el mateix que de l'home, de la dona; en fi, el fet que l'Església no hagi cercat mai i proposat a la veneració dels fidels les relíquies corporals de la benaventurada Verge subministra un argument que es pot dir «com una prova sensible».²¹

Sant Robert Bellarmino

34. En temps més recents, les opinions esmentades dels Sants Pares i dels doctors van ser d'ús comú. Adherint-se al pensament cristià transmès dels segles passats. Sant Robert Bellarmino exclama: «I qui, demano, podria creure que l'arca de la santedat, el domicili del Verb, el temple de l'Esperit

L'opinió del jesuïta Robert Bellarmino (1542-1621), beatificat i canonitzat el 1930, és una de les fonts d'època moderna que el dogma destaca. Respon al mateix perfil que sant Francesc de Sales (1567-1622), també citat: contrareformista i estudiós de les fonts patristiques. (CC)

Temeritat de l'opinió contrària

36. Aclarit l'objecte d'aquesta festa, no van faltar doctors que en lloc d'ocupar-se de les raons teològiques, en què es demostra la suma conveniència de l'Assumpció corporal de la benaurada Mare de Déu al cel, van dedicar la seva atenció a la fe de l'Església, mística esposa de Crist, que no té taca ni arruga (Ef 5, 27), la qual és cridada per l'apòstol «columna i sosteniment de la veritat» (1Tm 3, 15), i, basant-se en aquesta fe comuna, van sostenir que era temerària, per no dir herètica, la sentència contrària. En efecte, sant Pere Canisi, entre molts altres, després d'haver declarat que el terme *assumpció* significa glorificació no només de l'ànima, sinó també del cos, i després d'haver posat en relleu que l'Església ja des de fa molts segles, venera i celebra solemnement aquest misteri marià, diu: «Aquesta sentència està admesa ja des de fa alguns segles i fixada de tal manera en l'ànima dels piadosos fidels i tan acceptada en tota l'Església, que aquells que neguen que el cos de Maria hagi estat assumpte al cel, ni tan sols poden ser escoltats amb paciència, sinó avergonyits per massa tossuts o del tot temeraris i animats d'esperit herètic més aviat que catòlic».²⁵

Francisco Suárez

37. Pel mateix temps, el doctor eximi, posada com a norma de la mariologia que «els misteris de la gràcia que Déu ha obrat en la Mare de Déu no

Sant, va caure? La meva ànima avorreix el sol pensament que aquella carn virginal que va engendrar Déu, el va donar a llum, el va alimentar, el va portar, hagi estat reduïda a cendres o hagi estat donada per pastura als cucs».²²

35. De la mateixa manera, sant Francesc de Sales, després d'haver afirmat que no és lícit dubtar que Jesucrist hagi executat de la manera més perfecta el mandat diví pel qual s'imposa als fills el deure d'honrar als propis pares, es proposa aquesta pregunta: «Qui és el fill que, si pogués, no tornaria a cridar a la vida la seva pròpia mare i no la portaria amb si després de la mort al paradís?».²³ I sant Alfons escriu: «Jesús va preservar el cos de Maria de la corrupció perquè redundava en deshonra seu que fos menjar de la podridura aquella carn virginal de la qual ell s'havia vestit».²⁴

són mesurats per les lleis ordinàries, sinó per l'omnipotència de Déu, suposada la conveniència de la cosa en si mateix i exclosa tota contradicció o repugnància per part de la Sagrada Escripura»,²⁶ fundant-se en la fe de l'Església en el tema de l'Assumpció, podia concloure que aquest misteri havia de creure amb la mateixa fermesa d'ànima amb què havia creure la immaculada concepció de la benaurada Mare de Déu, i ja llavors sostenia que aquestes dues veritats podien ser definides.

38. Totes aquestes raons i consideracions dels Sants Pares i dels teòlegs tenen com a últim fonament la Sagrada Escripura, la qual ens presenta l'ànima de la Mare de Déu unida estretament al seu Fill i sempre partícip de la seva sort. D'on sembla gairebé impossible imaginar separada de Crist, sinó amb l'ànima, almenys amb el cos, després d'aquesta vida, aquella que el va concebre, el va donar a llum, el va nodrir amb la seva llet, el va dur en braços i el va estrènyer al pit. Des del moment en què el nostre Redemptor és fill de Maria, no podia, certament, com a observador perfectíssim de la divina llei, menys d'honrar, a més del Pare etern, també la seva estimadíssima mare. Podent, doncs, donar a sa Mare tant d'honor al preservar-la immune de la corrupció del sepulcre, s'ha de creure que realment ho va fer.

39. Però ja s'ha recordat especialment que des del segle II Maria Verge és presentada pels Sants Pares com a nova Eva estretament unida al nou Adam, si bé subjecta a ell, en aquella lluita contra l'enemic infernal que, com va ser preanunciat al protoevangeli (Gn 3, 15), hauria acabat amb la pleníssima victòria sobre el pecat i sobre la mort, sempre units en els escrits de l'apòstol dels gentils (cf. Rm 5 i 6 i 1Co 15, 21-26 i 54-57). Per la qual cosa, com la gloriosa resurrecció de Crist va ser part essencial i signe final d'aquesta victòria, així també per a Maria la lluita comuna havia de concloure amb la glorificació del seu cos virginal; perquè, com diu el mateix apòstol, «quan [...] aquest cos mortal sigui revestit d'immortalitat, llavors passarà el que va ser escrit: “la mort va ser absorbida en la victòria”» (1Co 15, 54-55).

40. De tal manera, l'augusta Mare de Déu, arcanament unida a Jesucrist des de tota l'eternitat «amb un mateix decret»²⁷ de predestinació, immaculada en la seva concepció, verge sense taca en la seva maternitat divina, generosa sòcia del Redemptor diví, que va obtenir un triomf ple sobre el pecat i sobre les seves conseqüències, a la fi, com a suprem coronament dels seus privilegis, va ser preservada de la corrupció del sepulcre i vençuda la mort, com abans pel seu Fill, va ser elevada en cos i ànima a la glòria del cel, on resplendeix com a reina a la dreta del seu Fill, rei immortal dels segles. (cf. 1Tm 1, 17)

Ha arribat el moment

41. I com que l'Església universal, en què viu l'Esperit de Veritat, que la condueix infal·liblement al coneixement de les veritats revelades, en el curs dels segles ha manifestat de moltes maneres la seva fe, i com que els bisbes de l'orbe catòlic, amb gairebé consentiment unànim, demanen que sigui definit com a dogma de fe divina i catòlica la veritat de l'Assumpció corporal de la benaurada Mare de Déu al cel —veritat fundada en la Sagrada Escriptura, profundament arrelada en l'ànima dels fidels, confirmada pel

Il·lustració difosa com a commemoració de la definició dogmàtica de l'Assumpció. L'Esperit Sant projecta el seu influx envers Pius XII mentre una Mare de Déu ascendeix al cel amb l'ajut d'àngels. (CC)

culte eclesiàstic des de temps remotíssims, summament d'acord amb altres veritats revelades, esplèndidament il·lustrada i explicada per l'estudi de la ciència i saviesa dels teòlegs—, creiem arribat el moment preestablert per la providència de Déu per proclamar solemnement aquest privilegi de Maria Verge.

42. Nos, que hem posat el nostre pontificat sota el patrocini especial de la Mare de Déu, a la qual ens hem adreçat en tantes contingències tristíssimes; nos, que amb ritu públic hem consagrat tot el gènere humà al seu cor immaculat i hem experimentat repetidament la seva protecció validíssima, tenim confiança ferma que aquesta proclamació i definició solemne de l'Assumpció serà de gran profit per a la humanitat sencera, perquè donarà glòria a la Santíssima Trinitat, a la qual la Verge Mare de Déu està lligada per vincles singulars. És d'esperar, en efecte, que tots els cristians siguin estimulats a una major devoció cap a la Mare celestial i que el cor de tots aquells que es glorien del nom cristià es mogui a desitjar la unió amb el cos místic de Jesucrist i l'augment de l'amor propi cap a aquella que té entranyes maternals per a tots els membres d'aquell cos august. És d'esperar, a més, que tots aquells que meditin els exemples gloriosos de Maria es persuadeixin cada vegada més del valor de la vida humana, si està lliurada totalment a l'execució de la voluntat del Pare celeste i al bé del proïsme; que, mentre el materialisme i la corrupció dels costums derivats d'ell amenacen submergir tota virtut i fer estralls de vides humanes, suscitant guerres, es posi davant els ulls de tots de manera lluminosíssima a quin fi excels estan destinats els cossos i les ànimes; que, en fi, la fe en l'Assumpció corporal de Maria al cel faci més ferma i més activa la fe en la nostra resurrecció.

43. La coincidència providencial d'aquest esdeveniment solemne amb l'any sant que té lloc ens és particularment grata; perquè això ens permet adornar el front de la Verge Mare de Déu amb aquesta perla fúlgida, alhora que se

celebra el màxim jubileu, i deixar un monument perenne de la nostra pietat ardent vers la Mare de Déu.

Moment del pronunciament papal sobre el dogma assumpcionista durant l'acte litúrgic de l'1 de novembre de 1950 a la plaça de Sant Pere del Vaticà. (CC)

Fórmula definitiva

44. Per tant, després d'elevat a Déu moltes i reiterades pregàries i invocar la llum de l'Esperit de la Veritat, per a glòria de Déu omnipotent, que va atorgar a la Verge Maria la seva peculiar benevolència; per a honor del seu Fill, rei immortal dels segles i vencedor del pecat i de la mort; per a augmentar la glòria d'aquesta mateixa Mare augusta i per a goig i alegria de tota l'Església, per l'autoritat

de Nostre Senyor Jesucrist, dels benaventurats apòstols Pere i Pau i per la nostra, pronunciem, declarem i definim ser dogma de revelació divina que la Immaculada Mare de Déu, sempre Verge Maria, complert el curs de la seva vida terrenal, va ser assumpta en cos i ànima a la glòria celeste.

45. Per això, si algú, que Déu no ho vulgui, gosés negar o posar en dubte voluntàriament el que per nos ha estat definit, sàpiga que ha caigut de la fe divina i catòlica.

46. Perquè la nostra definició de l'Assumpció corporal de Maria Verge al cel sigui portada a coneixement de l'Església universal, hem volgut que consti per a perpètua memòria aquesta nostra carta apostòlica; manant que a les seves còpies i exemplars, encara impresos, signats per la mà de qualsevol notari públic i adornats del segell de qualsevol persona constituïda en dignitat eclesiàstica, s'hi presti absolutament la mateixa fe que es prestaria a la present si fos exhibida o mostrada.

47. A ningú, doncs, sigui lícit infringir aquesta nostra declaració, proclamació i definició o oposar-s'hi o contravenir-s'hi. Si algú s'atrevis a intentar-ho, sàpiga que incorrerà en la indignació de Déu omnipotent i dels seus sants apòstols Pere i Pau.

Nos, PIUS,
Bisbe de l'Església catòlica,
Definint-ho així, ho hem subscrit.

Fet a Roma, al costat de sant Pere, l'any del màxim jubileu de mil nou-cents cinquanta, el primer dia del mes de novembre, festa de Tots Sants, l'any dotzè del nostre pontificat.

Notes al final

- ¹ *Petitiones de Assumptione corporea B. Virginis Mariae in coelum definienda ad S. Sedem delatae*; 2 vol., Typis Polyglottis Vaticanis, 1942.
- ² Butlla *Ineffabilis Deus*, Acta Pius IX, p. 1, vol. 1, p. 615.
- ³ Cf. *Conc. Vat. De fide catholica*, cap. 4.
- ⁴ *Conc. Vat. Const. De ecclesia Christi*, cap. 4.
- ⁵ Carta encíclica *Mediator Dei*, A. A. S., vol. 39, p. 541.
- ⁶ *Sacramentarium Gregorianum*.
- ⁷ *Menaei totius anni*.
- ⁸ *Responsa Nicolai Papae I ad consulta Bulgarorum*.
- ⁹ S. Ioan Damasc., *Encomium in Dormitionem Dei Genitricis semperque Virginis Mariae*, hom. II, 14; cf. *etiam ibid.*, n. 3.
- ¹⁰ San Germ. Const., *In Sanctae Dei Genitricis Dormitionem*, sermó I.
- ¹¹ *Encomium in Dormitionem Sanctissimae Dominae nostrae Deiparae semperque Virginis Mariae. S. Modesto Hierosol, attributum I*, núm. 14.
- ¹² Cf. Ioan Damasc., *Encomium in Dormitionem Dei Genitricis semperque Virginis Mariae*, hom. II, 2, 11; *Encomium in Dormitionem, S. Modesto Hierosol, attributum*.
- ¹³ Amadeus Lausannensis, *De Beatae Virginis obitu, Assumptione in caelum, exaltatione ad Filii dexteram*.
- ¹⁴ San Antonius Patav., *Sermones dominicales et in solemnitatibus. In Assumptione S. Mariae Virginit sermo*.
- ¹⁵ S. Albertus Magnus, *Mariale sive quaestionet super Evang. Missus est*, q. 132.
- ¹⁶ S. Albertus Magnus, *Sermones de sanctis*, sermó 15: *In Anuntiatione B. Mariae*, cf. *Etiam Mariale*, q. 132.
- ¹⁷ Cf. *Summa Theol.*, 3, q. 27, a. 1 c.; *ibid.*, q. 83, a. 5 ad 8, *Expositio salutationis angelicae, In symb., Apostolorum expositio*, art. 5; *In IV Sent.*, d. 12, q. 1, art. 3, sol. 3; d. 43, q. 1, art. 3, sol. 1 et 2.
- ¹⁸ Cf. S. Bonaventura, *De Nativitate B. Mariae Virginis*, sermó 5.
- ¹⁹ S. Bonaventura, *De Assumptione B. Mariae Virginis*, sermó 1.
- ²⁰ S. Bernardinus Senens, *In Assumptione B. M. Virginis*, sermó 2.
- ²¹ S. Bernardinus Senens, *In Assumptione B. M. Virginis*, sermó 2.
- ²² S. Robertus Bellarminus, *Canciones habitae Lovanii, canción 40: De Assumptione B. Mariae Virginis*.
- ²³ *Oeuvres de St. François de Sales, sermon autographe pour la fete de l'Assumption*.
- ²⁴ S. Alfons M. de Ligouri, *Le glorie di Maria*, part II, disc. 1.
- ²⁵ S. Petrus Canisius, *De Maria Virgine*.
- ²⁶ Suárez, F., *In tertiam partem D. Thomae, quaest. 27, art. 2, disp. 3, sec. 5, n. 31*.
- ²⁷ Butlla *Ineffabilis Deus*, 1 c., p. 599.

Nota sobre l'edició

Aquesta és la primera traducció al català del text complet de la constitució apostòlica coneguda com a *Munificentissimus Deus* (1950), de Pius XII. Ha tingut cura de l'edició Gabriel Carrió i Vives, amb l'assessorament del P. Gabriel Seguí i Trobat, president de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona, i la correcció del Servei de Normalització Lingüística del Consell de Mallorca.

El Vaticà té publicat el text en anglès, italià, llatí i portuguès (*vatican.va*). La versió en espanyol es pot consultar a l'Enciclopedia Hispano-Católica Universal (*mercaba.org*), de Múrcia, i a la Fraternidad Sacerdotal San Pío X (*fsspx.mx*), de Mèxic. Tot i que el contingut s'avé, cada idioma disposa de diferències quant a algunes formalitats com la titulació dels apartats i la numeració dels paràgrafs. En alguna ocasió, s'afegeixen algunes notes d'aclariment a peu de pàgina a l'inici o al final.

Per a la traducció, com és obvi, ha prevalgut la fidelitat al sentit original del document adaptat a la gramàtica de la llengua catalana (2016). Com a criteri d'estil, cal fer notar la preferència pel passat perifràstic en la morfologia verbal en comptes del pretèrit simple. També s'han adaptat les majúscules i les minúscules a les regles de l'Institut d'Estudis Catalans (versió 6, 22.3.2021). S'han conservat les abreviatures i el sistema de referències emprats a les notes a peu de pàgina —bibliografia, bàsicament—, decisió que anul·la l'estudi crític i historiogràfic perquè no entra dins els objectius de l'edició. Sí que s'han revisat —i en alguna ocasió s'han corregit— les citacions bíbliques que apareixen dins el text seguint la pauta de la traducció interconfessional de la Bíblia catalana, en la seva edició balear.

Referències bibliogràfiques

La Bíblia, Associació Bíblica de Catalunya-Editorial Claret, Barcelona, 2002 (segona edició revisada)

PIUS XII, «Constitutio apostolica Munificentissimus Deus qua fidei dogma definitur Deiparam Virginem Mariam corpore et anima fuisse ad caelestem gloriam assumptam», dins *Acta Apostolicae Sedis*, núm. 17 (42), 1950 (1 de novembre), 753-771

PIUS XII, «Munificentissimus Deus de Pío XII – 1950. Constitución Apostólica en la que se define como Dogma de Fe que la Virgen María fue

Asunta en cuerpo y alma a la Gloria celeste», dins *Fraternidad Sacerdotal San Pío X*, Mèxic, 2021 [<https://fspx.mx/es/munificentissimus-deus-de-p%C3%ADo-xii-1950>]

PIUS XII, «Munificentissimus Deus», dins *Mercaba. Enciclopedia Hispano-Catòlica Universal*, Múrcia, s/d [<https://www.mercaba.org/PIO%20XII/asuncion.htm>]

A la ciutat de Mallorca, agost de 2022

Referència bibliogràfica: PIUS XII, *Munificentissimus Deus*, dins CARRIÓ I VIVES, Gabriel (coord.), *L'Assumpció de la Mare de Déu*, Consell de Mallorca-Bisbat de Mallorca, Palma, 2022, p. 1-18 [<https://web.conselldemallorca.cat/assumpciodelamarededeu>]